

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2014/60/EL,

15. mai 2014,

liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta ja millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivi 93/7/EMÜ ⁽²⁾ on oluliselt muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 96/100/EÜ ⁽³⁾ ja 2001/38/EÜ ⁽⁴⁾. Kuna sellesse tuleb teha täiendavaid muudatusi, tuleks kõnealune direktiiv selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Siseturg on sisepiirideta ala, milles kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine tagatakse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga (edaspidi „ELi toimimise leping“). Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 36 ei välista kaupade vaba liikumist käsitlevad asjakohased sätted ekspordi, impordi või transiitkaupade suhtes kehtestatud keelde või piiranguid, mis on õigustatud kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslike rikkuste kaitsmiseks.
- (3) ELi toimimise lepingu artikli 36 piires ja selle tingimuste kohaselt säilib liikmesriikidel õigus määrata oma rahvuslikud rikkused ja võtta nende kaitsmiseks vajalikke meetmeid. Liidul on siiski oluline roll liikmesriikidevahelise koostöö ergutamisel eesmärgiga kaitsta Euroopa tähtsusega kultuuripärandit, mille hulka sellised rahvuslikud rikkused kuuluvad.
- (4) Direktiiviga 93/7/EMÜ võeti kasutusele meetmed, mis võimaldavad liikmesriikidel kindlustada, et tagastatakse ELi toimimise lepingu artikli 36 kohaselt rahvuslikuks rikkuseks liigitatud kultuuriväärtused, mis kuuluvad kõnealuse direktiivi lisas osutatud kultuuriväärtuste ühistesse kategooriatesse ning on nende territooriumilt välja viidud sise-riiklike meetmeid või nõukogu määruse (EÜ) nr 116/2009 ⁽⁵⁾ sätteid rikkudes. Kõnealune direktiiv hõlmas ka nimetatud ühistest kategooriatest väljajäänud rahvuslikuks rikkuseks liigitatud kultuuriväärtusi, mis on riiklike kogude või vaimulike asutuste varade lahutamatud osad.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 8. mai 2014. aasta otsus.

⁽²⁾ Nõukogu 15. märtsi 1993. aasta direktiiv 93/7/EMÜ liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta (EÜT L 74, 27.3.1993, lk 74).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. veebruari 1997. aasta direktiiv 96/100/EÜ, millega muudetakse direktiivi 93/7/EMÜ (liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta) lisa (EÜT L 60, 1.3.1997, lk 59).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/38/EÜ, millega muudetakse direktiivi 93/7/EMÜ liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta (EÜT L 187, 10.7.2001, lk 43).

⁽⁵⁾ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordi kohta (ELT L 39, 10.2.2009, lk 1).

- (5) Direktiiviga 93/7/EMÜ seati rahvuslike rikkuste valdkonnas liikmesriikide vahel sisse halduskoostöö, mis on tihedalt seotud nende koostööga Interpoli ja teiste pädevate asutustega varastatud kunstiteoste alal ning seisneb eelkõige rahvuslike rikkuste hulka ja riiklikesse kogudesse kuuluvate kaotatud, varastatud või ebaseaduslikult välja viidud kultuuriväärtuste registreerimises
- (6) Direktiivis 93/7/EMÜ sätestatud kord oli esimene samm sellealase liikmesriikidevahelise koostöö sisseadmiseks siseturu raames, mille eesmärk oli edendada asjaomaste siseriiklike õigusaktide vastastikust tunnustamist.
- (7) Määrusega (EÜ) nr 116/2009 ja direktiiviga 93/7/EMÜ loodi liidu süsteem liikmesriikide kultuuriväärtuste kaitsmiseks.
- (8) Direktiivi 93/7/EMÜ eesmärk oli tagada kultuuriväärtuste tegelik tagastamine liikmesriikidele, kelle territooriumilt need väärtused on ebaseaduslikult välja viidud, olenemata nende kultuuriväärtuste suhtes kohaldatavatest omandiõigustest. Nimetatud direktiivi kohaldamisel on siiski ilmnenud süsteemi piiratus selliste kultuuriväärtuste tagastamise kindlustamisel. Kõnealuse direktiivi kohaldamise kohta koostatud aruannetes on osutatud direktiivi harvale kohaldamisele esmajoonel selle kohaldamisala piiratusel, mis tulenes direktiivi lisas sätestatud tingimustest, ning tagastamisnõude esitamise lühikese tähtaja ja tagastamisnõude esitamisega seotud kulude tõttu.
- (9) Käesoleva direktiivi reguleerimisala tuleks laiendada liikmesriigi siseriikliku õiguse või haldusmenetluse kohaselt mis tahes kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslikuks rikkuseks liigitatud või rahvusliku rikkusena määratud mis tahes kultuuriväärtustele ELi toimimise lepingu artikli 36 tähenduses. Käesolev direktiiv peaks seega hõlmama ajaloolise, paleontoloogilise, etnograafilise, numismaatilise või teadusliku väärtusega esemeid, olenemata sellest, kas need kuuluvad riiklikku või muusse kogusse või on üksikud esemed ja kas need on saadud seaduslike või ebaseaduslike väljakaevamiste tulemusena, tingimusel et need on liigitatud rahvuslikuks rikkuseks või nii määratud. Lisaks ei peaks rahvuslikuks rikkuseks liigitatud või nii määratud kultuuriväärtused selleks, et neid saaks direktiivi alusel tagastada, enam kuuluma kategooriatesse ega vastama piirmääradele, mis on seotud nende vanuse ja/või rahalise väärtusega.
- (10) Rahvuslike rikkuste kaitsmise riiklike süsteemide mitmekesisust tunnustatakse ELi toimimise lepingu artiklis 36. Liikmesriikide vastastikuse usalduse, koostöövaimu ja vastastikuse mõistmise edendamiseks tuleks määratleda mõiste „rahvuslik rikkus” ulatus ELi toimimise lepingu artikli 36 tähenduses. Samuti peaksid liikmesriigid hõlbustama kultuuriväärtuste tagastamist sellele liikmesriigile, kelle territooriumilt need kultuuriväärtused on ebaseaduslikult välja viidud, olenemata selle liikmesriigi liiduga ühinemise kuupäevast, ning nad peaksid tagama, et selliste esemete tagastamine ei too kaasa põhjendamatuid kulusid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik tagastada ka muid kui rahvuslikuks rikkuseks liigitatud või nii määratud kultuuriväärtusi, kui seejuures peetakse kinni ELi toimimise lepingu asjaomastest sätetest, ning samuti ka enne 1. jaanuari 1993 ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtusi.
- (11) Käesoleva direktiivi tõhusamaks ja ühtlasemaks kohaldamiseks tuleb tõhustada liikmesriikidevahelist halduskoostööd. Seepärast tuleks sätestada, et keskasutused teevad omavahel tõhusat koostööd ja vahetavad teavet seoses ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtustega, kasutades siseturu infosüsteemi (edaspidi „IMI”), mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1024/2012⁽¹⁾. Käesoleva direktiivi rakendamise hõlbustamiseks tuleks luua spetsiaalselt kultuuriväärtustele kohandatud IMI moodul. Liikmesriikide teistel pädevatel asutustel on samuti soovitatav kasutada sama süsteemi, kui see on asjakohane.
- (12) Isikuandmete kaitse tagamiseks peaks pädevate asutuste halduskoostöö ja teabevahetus vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 95/46/EÜ⁽²⁾ ning niivõrd, kui kasutatakse IMI-t, määruses (EL) nr 1024/2012 sätestatud eeskirjadele. Direktiivis 95/46/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 45/2001⁽³⁾ kasutatud mõisteid tuleks kasutada ka käesoleva direktiivi kohaldamisel.
- (13) Tähtaeg kontrollimaks, kas teises liikmesriigis leitud kultuuriväärtuse puhul on tegemist kultuuriväärtusega direktiivi 93/7/EMÜ tähenduses, osutus tegelikkuses liiga lühikeseks. Seetõttu tuleks seda tähtaega kuue kuu võrra pikendada. Pikem tähtaeg peaks võimaldama liikmesriikidel võtta vajalikud meetmed kultuuriväärtuse säilitamiseks ja vajaduse korral vältida mis tahes püüdeid hoiduda tagastamisest kõrvale.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (edaspidi „IMI” määrus) (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 74).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

- (14) Samuti tuleks pikendada tagastamisnõude esitamise tähtaega kuni kolme aastani alates kuupäevast, mil liikmesriik, kelle territooriumilt kultuuriväärtus on ebaseaduslikult välja viidud, on saanud teada kultuuriväärtuse asukoha ning selle omaniku või valdaja. Kõnealuse tähtaja pikendamine peaks hõlbustama tagastamist ja hoidma ära rahvuslike rikkuste ebaseaduslikku väljaviimist. Selguse huvides tuleks täpsustada, et kõnealune tähtaeg algab päeval, mil teave jõuab selle liikmesriigi keskasutusesse, kelle territooriumilt kultuuriväärtus ebaseaduslikult minema viidi.
- (15) Direktiivis 93/7/EMÜ sätestati, et tagastamisnõuet ei saa esitada, kui kultuuriväärtuse ebaseaduslikust väljaviimisest liikmesriigi territooriumilt on möödunud rohkem kui 30 aastat. Riiklikesse kogudesse ja liikmesriikides asuvate vaimulike asutuste inventari kuuluvate esemete puhul, mille suhtes kohaldatakse siseriiklike õigusaktidega erikaitsekorda, võib tagastamisnõude teataval tingimustel esitada siiski pikema tähtaja jooksul. Lähtuvalt asjaolust, et liikmesriikidel võib olla siseriiklike õigusaktidega ette nähtud erikaitsekord religioossete asutuste suhtes, mis ei ole vaimulikud asutused, peaks käesolev direktiiv laiendada ka nendele muudele religioossetele asutustele.
- (16) Nõukogu on oma 13. ja 14. detsembri 2011. aasta järeldustes kultuuriväärtustevastase kuritegevuse ennetamise ja tõkestamise kohta tunnistanud vajadust võtta meetmeid, mis tõhustavad kultuuriväärtustega seotud kuritegevuse tõkestamist ja selle vastu võitlemist. Ta soovitas komisjonil toetada liikmesriike kultuuriväärtuste tõhusal kaitsmisel, eesmärgiga tõkestada kultuuriväärtuste ebaseaduslikku kaubandust ja selle vastu võidelda ning edendada asjakohasel juhul täiendavaid meetmeid. Lisaks soovitas nõukogu liikmesriikidel kaaluda Pariisis 17. novembril 1970 allkirjastatud UNESCO kultuuriväärtuste ebaseadusliku sisseveo, väljaveo ja omandiõiguse üleandmise keelamise ning ärahoidmise abinõude konventsiooni ning Roomas 24. juunil 1995 allkirjastatud varastatud või ebaseaduslikult eksporditud kultuuriväärtusi käsitleva UNIDROIT' konventsiooni ratifitseerimist.
- (17) On soovitatav tagada, et kõik turuosalised täidaksid kultuuriväärtustega tehtavate tehingute puhul hoolsuskohustust. Ebaseaduslikku päritolu kultuuriväärtuse omandamise tagajärjed on tõeliselt hoiatavad vaid juhul, kui hüvitise maksmine seotakse kohustusega tõendada, et eseme omanik täitis hoolsuskohustust. Kultuuriväärtuste ebaseadusliku kaubanduse tõkestamist ja selle vastu võitlemist käsitlevate liidu eesmärkide saavutamiseks tuleks käesolevas direktiivis seega sätestada, et omanikul tuleb hüvitise saamiseks tõendada, et ta täitis eset omandades hoolsuskohustust.
- (18) Samuti oleks kasulik, kui avalik teave liikmesriikide poolt rahvusliku rikkusena liigitatud või nii määratletud kultuuriväärtuste kohta oleks kõikidele isikutele, eelkõige kõikidele turuosalistele, hõlpsasti kättesaadav. Liikmesriigid peaksid püüdma hõlbustada juurdepääsu sellele avalikule teabele.
- (19) Et hõlbustada mõiste „hoolsuskohustus“ ühetaolist tõlgendamist, tuleks käesolevas direktiivis sätestada mitteamendavad kriteeriumid, mille põhjal otsustatakse, kas omanik täitis kultuuriväärtust omandades hoolsuskohustust.
- (20) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt võimaldada liikmesriikide territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud rahvuslikuks rikkuseks liigitatud või nii määratletud kultuuriväärtuste tagastamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (21) Kuna määruse (EÜ) nr 116/2009 alusel loodud komitee ülesanded on seoses direktiivi 93/7/EMÜ lisa väljajätmisega muutunud ebavajalikuks, tuleks viited kõnealusele komiteele välja jätta. Siiski, käesoleva direktiivi rakendamist käsitleva liikmesriikidevahelise kogemuste ja heade tavade vahetamise platvormi säilitamiseks peaks komisjon moodustama käesoleva direktiivi rakendamise eest vastutavate liikmesriikide keskasutuste ekspertidest koosneva eksperdirühma, kes tuleks kaasata muu hulgas IMI mooduli kultuuriväärtustele kohandamisse.
- (22) Kuna määruse (EL) nr 1024/2012 lisa sisaldab liidu õigusaktide halduskoostööalaste sätete loetelu, mille kohaldamiseks kasutatakse IMI-t, tuleb kõnealust lisa muuta, et lisada sellesse käesolev direktiiv.
- (23) Kohustus võtta käesolev direktiiv siseriiklikku õigusesse üle peaks piirduma sätetega, mida on võrreldes varasemate direktiividega oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasematest direktiividest.
- (24) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas osutatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriigi poolt artikli 2 lõike 1 kohaselt rahvuslikuks rikkuseks liigitatud või nii määratletud ja kõnealuse liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise suhtes.

Artikkel 2

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kultuuriväärtus” — ese, mis on enne või pärast ebaseaduslikku väljaviimist liikmesriigi territooriumilt liigitatud või määratletud selles liikmesriigis siseriiklike õigusaktide või haldusmenetluste kohaselt „kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslikuks rikkuseks” ELi toimimise lepingu artikli 36 tähenduses;
- 2) „liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult välja viidud” –
  - a) väljaviimine liikmesriigi territooriumilt, rikkudes kõnealuse liikmesriigi eeskirju rahvuslike rikkuste kaitse kohta või määruse (EÜ) nr 116/2009 sätteid, või
  - b) tagastamata jätmine pärast ajutise seadusliku väljaviimise tähtaega või sellise ajutise väljaviimise muu tingimuse rikkumine;
- 3) „taotluse esitanud liikmesriik” — liikmesriik, kelle territooriumilt kultuuriväärtus on ebaseaduslikult välja viidud;
- 4) „taotluse saanud liikmesriik” — liikmesriik, kelle territooriumil asub teise liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtus;
- 5) „tagastamine” — kultuuriväärtuse tegelik tagastamine taotluse esitanud liikmesriigi territooriumile;
- 6) „omanik” — isik, kelle valduses on kultuuriväärtus tema enda nimel;
- 7) „valdaja” — isik, kelle valduses on kultuuriväärtus kolmandate isikute nimel;
- 8) „riiklikud kogud” — liikmesriigi õigusaktide kohaselt riiklikuna käsitatavad kogud, mis kuuluvad kõnealusele liikmesriigile, kõnealuse liikmesriigi kohalikule või piirkondlikule ametiasutusele või kõnealuse liikmesriigi territooriumil asuvale institutsioonile, kui see institutsioon kuulub kõnealusele liikmesriigile või kohalikule või piirkondlikule ametiasutusele või kui need seda märkimisväärselt rahastavad.

Artikkel 3

Liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtused tagastatakse käesolevas direktiivis sätestatud korras ja tingimustel.

Artikkel 4

Iga liikmesriik määrab ühe või mitu keskasutust, kes täidavad käesolevas direktiivis sätestatud ülesandeid.

Liikmesriigid teatavad komisjonile kõik käesoleva artikli kohaselt määratud keskasutused.

Komisjon avaldab nende keskasutuste nimekirja ja kõik selles tehtavad muudatused *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias.

Artikkel 5

Liikmesriikide keskasutused teevad koostööd ja konsulteerivad liikmesriikide pädevate siseriiklike asutustega. Pädevad siseriiklikud asutused tegelevad eelkõige järgmiste küsimustega:

- 1) otsivad taotleva liikmesriigi taotlusel üles asjaomasest liikmesriigist ebaseaduslikult väljaviidud konkreetse kultuuriväärtuse ja teevad kindlaks selle omaniku ja/või valdaja. Taotluses tuleb esitada kogu otsimise hõlbustamiseks vajalik teave, eelkõige viited kultuuriväärtuse tegelikule või oletatavale asukohale;
- 2) kui nende riigi territooriumilt leitakse kultuuriväärtus ja on põhjust oletada, et see on ebaseaduslikult välja viidud mõne teise liikmesriigi territooriumilt, teatavad nad sellest asjaomastele liikmesriikidele;

- 3) võimaldavad taotluse esitanud liikmesriigi pädevatel asutustel kontrollida, kas kõnealuse eseme puhul on tegemist kultuuriväärtusega, tingimusel et kontrollimine toimub kuue kuu jooksul pärast punktis 2 osutatud teatamist. Kui seda nimetatud aja jooksul ei tehta, punkte 4 ja 5 enam ei kohaldata;
- 4) võtavad koostöös asjaomase liikmesriigiga kõik vajalikud meetmed kultuuriväärtuse füüsiliseks säilitamiseks;
- 5) väldivad vajalike ajutiste meetmetega kõiki püüdeid tagastamisest kõrvale hoida;
- 6) tegutsevad tagastamise puhul vahendajana omaniku ja/või valdaja ning taotluse esitanud liikmesriigi vahel. Sellel eesmärgil võivad taotluse saanud liikmesriigi pädevad asutused kõigepealt, ilma et see piiraks artikli 6 kohaldamist, aidata kaasa vahekohtumenetluse rakendamisele vastavalt taotluse saanud liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele ja tingimusel, et taotluse esitanud liikmesriik ja omanik või valdaja annavad selleks oma ametliku nõusoleku.

Omavaheliseks koostööks ja konsulteerimiseks kasutavad liikmesriikide keskasutused määrusega (EL) nr 1024/2012 loodud siseturu infosüsteemi (edaspidi „IMI“) moodulit, mis on kohandatud spetsiaalselt kultuuriväärtustele. Nad võivad kasutada IMI-t ka asjaomase, nende territooriumilt varastatud või ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste kohta teabe levitamiseks. Liikmesriigid otsustavad, kas teised pädevad asutused kasutavad käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil IMI-t.

Artikkel 6

Taotluse esitanud liikmesriik võib algatada taotluse saanud liikmesriigi pädevas kohtus kohtuasja omaniku vastu või, kui see ei ole võimalik, valdaja vastu, et kindlustada oma territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuse tagastamine.

Kohtuasja saab algatada ainult juhul, kui selleks esitatavale dokumendile lisatakse:

- a) dokument, milles kirjeldatakse taotluses käsitletavat eset ja sedastatakse, et tegemist on kultuuriväärtusega;
- b) taotluse esitanud liikmesriigi pädevate asutuste kinnitus selle kohta, et kultuuriväärtus on nende territooriumilt välja viidud ebaseaduslikult.

Artikkel 7

Taotluse esitanud liikmesriigi pädev keskasutus teatab taotluse saanud liikmesriigi pädevale keskasutusele viivitamata, kui on algatatud kohtuasi, et kindlustada kõnealuse eseme tagastamine.

Taotluse saanud liikmesriigi pädev keskasutus teatab sellest viivitamata teiste liikmesriikide keskasutustele.

Teabevahetus toimub IMI kaudu vastavalt kohaldatavatele isikuandmete kaitset ja eraelu puutumatust käsitlevatele õigusaktidele, ilma et see piiraks pädevate keskasutuste võimalust kasutada lisaks IMI-le muid sidevahendeid.

Artikkel 8

1. Liikmesriigid näevad oma õigusaktidega ette, et käesolevas direktiivis sätestatud tagastamisnõude võib esitada kuni kolme aasta jooksul pärast seda, kui taotluse esitanud liikmesriigi pädev keskasutus on saanud teada kultuuriväärtuse asukoha ja selle omaniku või valdaja.

Sellist nõuet ei saa ühelgi juhul esitada, kui kultuuriväärtuse ebaseaduslikust väljaviimisest taotluse esitanud liikmesriigi territooriumilt on möödunud rohkem kui 30 aastat.

Artikli 2 punktis 8 määratletud riiklikesse kogudesse ja liikmesriikides asuvate vaimulike või muude religioossete asutuste inventari kuuluvate esemete puhul, mille suhtes kohaldatakse siseriiklike õigusaktidega erikaitsekorda, võib tagastamisnõude esitada 75 aasta jooksul, välja arvatud liikmesriikides, kus kohtuasjade algatamise suhtes ei kohaldata aegumistähtaega, või juhul, kui liikmesriikidevaheliste kahepoolsete lepingutega on ette nähtud 75 aastast pikem tähtaeg.

2. Tagastamisnõuet ei saa esitada, kui kultuuriväärtuse väljaviimine taotluse esitanud liikmesriigi territooriumilt ei ole nõude esitamise ajal enam ebaseaduslik.

Artikkel 9

Kui artiklites 8 ja 14 ei ole sätestatud teisiti, otsustab pädev kohus kõnealuse kultuuriväärtuse tagastamise, kui selgub, et tegemist on kultuuriväärtusega artikli 2 punkti 1 tähenduses ja see on asjaomase riigi territooriumilt välja viidud ebaseaduslikult.

Artikkel 10

Kui kultuuriväärtus on otsustatud tagastada, määrab taotluse saanud liikmesriigi pädev kohus kultuuriväärtuse omanikule vastavalt juhtumi asjaoludele õiglase hüvitise, kui omanik tõendab, et ta täitis kõnealust kultuuriväärtust omandades hoolsuskohustust.

Selleks et määrata kindlaks, kas omanik täitis hoolsuskohustust, võetakse arvesse kõiki eseme hankimise tingimusi, eelkõige eseme päritolu käsitlevaid dokumente, taotluse esitanud liikmesriigi õigusaktidega nõutavaid ekspordilubasid, poolte tegevuse iseloomu, makstud hinda, seda, kas omanik kasutas varastatud kultuuriväärtuste kohta loodud registreid, millele tal oli juurdepääs, muud asjakohast teavet, mida ta oleks saanud mõistlikul viisil hankida, või muid toiminguid, mida iga mõistlik inimene oleks samas olukorras teinud.

Annetuse või pärandi puhul ei ole omanik soodsamas olukorras kui isik, kellelt ta kultuuriväärtuse sellisel teel sai.

Kultuuriväärtuse tagastamise korral maksab sellist hüvitist taotluse esitanud liikmesriik.

Artikkel 11

Kultuuriväärtuse tagastamise otsuse elluviimisega seotud kulud kannab taotluse esitanud liikmesriik. Sama kehtib ka artikli 5 esimese lõigu punktis 4 osutatud meetmetega seotud kulude puhul.

Artikkel 12

Artiklis 10 osutatud õiglase hüvitise ja artiklis 11 osutatud kulude tasumine ei piira taotluse esitanud liikmesriigi õigust võtta meetmeid asjaomaste summade tagasinõudmiseks isikutelt, kes vastutavad kultuuriväärtuse ebaseadusliku väljavii-mise eest tema territooriumilt.

Artikkel 13

Pärast tagastamist kohaldatakse kultuuriväärtuse omandiõiguse suhtes taotluse esitanud liikmesriigi õigust.

Artikkel 14

Käesolevat direktiivi kohaldatakse ainult nende kultuuriväärtuste suhtes, mis on liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult välja viidud alates 1. jaanuarist 1993.

Artikkel 15

1. Iga liikmesriik võib kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud korda ka muude kui artikli 2 punktis 1 määratletud kultuuriväärtuste tagastamisele.
2. Iga liikmesriik võib kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud korda taotluste suhtes, mis esitatakse enne 1. jaanuari 1993 liikmesriikide territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamiseks.

Artikkel 16

Käesolev direktiiv ei piira selliste tsiviil- või kriminaalhägide menetlemist, mida võib liikmesriikide õiguse põhjal algatada taotluse esitanud liikmesriik ja/või varastatud kultuuriväärtuse omanik.

Artikkel 17

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile hiljemalt 18. detsembril 2015 ja seejärel iga viie aasta tagant aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.
2. Iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise ja tulemuslikkuse kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele asjakohased ettepanekud.

Artikkel 18

Määruse (EL) nr 1024/2012 lisasse lisatakse järgmine punkt:

- „8. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/60/EL EL liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta ja millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (*): artiklid 5 ja 7.

(*) ELT L 159, 28.5.2014, lk 1”.

Artikkel 19

1. Liikmesriigid jõustavad artikli 2 punkti 1, artikli 5 esimese lõigu punkti 3, artikli 5 teise lõigu, artikli 7 kolmanda lõigu, artikli 8 lõike 1, artikli 10 esimese ja teise lõigu ning artikli 17 lõike 1 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 18. detsembril 2015.

Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nende ametliku avaldamise korral nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise ja märkuse sõnastamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 20

Direktiiv 93/7/EMÜ, mida on muudetud I lisa A osas loetletud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks alates 19. detsembrist 2015, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaegadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisa esitatud vastavustabelile.

Artikkel 21

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 2 punkte 2–8, artikleid 3 ja 4, artikli 5 esimese lõigu punkte 1, 2 ja 4–6, artiklit 6, artikli 7 esimest ja teist lõiku, artikli 8 lõiget 2, artiklit 9, artikli 10 kolmandat ja neljandat lõiku ning artikleid 11–16 kohaldatakse alates 19. detsembrist 2015.

Artikkel 22

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 15. mai 2014

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
D. KOURKOULAS

I LISA

A OSA

**Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos hilisemate muudatustega
(osutatud artiklis 20)**

Nõukogu direktiiv 93/7/EMÜ	(EÜT L 74, 27.3.1993, lk 74)
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/100/EÜ	(EÜT L 60, 1.3.1997, lk 59)
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/38/EÜ	(EÜT L 187, 10.7.2001, lk 43)

B OSA

**Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevad
(osutatud artiklis 20)**

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
93/7/EMÜ	15.12.1993 (Belgias, Saksamaal ja Madal- maades 15.3.1994)
96/100/EÜ	1.9.1997
2001/38/EÜ	31.12.2001

II LISA

Vastavustabel

Direktiiv 93/7/EMÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikkel 1
Artikli 1 punkti 1 esimene taane	Artikli 2 punkt 1
Artikli 1 punkti 1 teise taande sissejuhatav osa	—
Artikli 1 punkti 1 teise taande esimese alltaande esimene lause	—
Artikli 1 punkti 1 teise taande esimese alltaande teine lause	Artikli 2 punkt 8
Artikli 1 punkti 1 teise taande teine alltaane	—
Artikli 1 punkti 2 esimene taane	Artikli 2 punkti 2 alapunkt a
Artikli 1 punkti 2 teine taane	Artikli 2 punkti 2 alapunkt b
Artikli 1 punktid 3–7	Artikli 2 punktid 3–7
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikkel 3	Artikkel 4
Artikli 4 sissejuhatav osa	Artikli 5 esimese lõigu sissejuhatav osa
Artikli 4 punktid 1 ja 2	Artikli 5 esimese lõigu punktid 1 ja 2
Artikli 4 punkt 3	Artikli 5 esimese lõigu punkt 3
Artikli 4 punktid 4–6	Artikli 5 esimese lõigu punktid 4–6
—	Artikli 5 teine lõik
Artikli 5 esimene lõik	Artikli 6 esimene lõik
Artikli 5 teise lõigu esimene taane	Artikli 6 teise lõigu punkt a
Artikli 5 teise lõigu teine taane	Artikli 6 teise lõigu punkt b
Artikli 6 esimene lõik	Artikli 7 esimene lõik
Artikli 6 teine lõik	Artikli 7 teine lõik
—	Artikli 7 kolmas lõik
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 8 lõiked 1 ja 2
Artikkel 8	Artikkel 9
Artikli 9 esimene lõik	Artikli 10 esimene lõik
Artikli 9 teine lõik	—
—	Artikli 10 teine lõik
Artikli 9 kolmas ja neljas lõik	Artikli 10 kolmas ja neljas lõik
Artiklid 10–15	Artiklid 11–16
Artikli 16 lõiked 1 ja 2	Artikli 17 lõiked 1 ja 2
Artikli 16 lõige 3	—
Artikli 16 lõige 4	—
Artikkel 17	—
—	Artikkel 18
Artikkel 18	Artikli 19
—	Artikkel 20
—	Artikli 21

Direktiiv 93/7/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 19	Artikkel 22
Lisa	—
—	I lisa
—	II lisa